

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sacrum Misericordiae Palativm

Variis Sacrae-Scripturae Locis, Atque Septem misericordiae operibus quasi
peristromatibus exornatum

Gzaeus, Nicolaus

Augustae Trevirorum, 1618

De Sexto Opere Misericordiae Qvod Est Captiuos redimere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54459)

DE SEXTO
OPERE MISERICOR-
DIÆ QVOD EST CAP-
tivos redimere.

Vise cauis clausos tenebris,
& carcere cœco.

Quos monitis decet adiutos,
opibusque redemptos
Eripere: Hoc opus arata tuo cir-
cundata collo.

Vincla necis rumpet, discrimi-
na mille fugabit.

QVOD

QVOD CONFRATRES
 CHARITATIVI CVRAM
 HABERE DEBENT IN-
 carceratorum.

CAPVT LIII.

QVONIAM vnum Misericordiae opus ad
 Misericordis & Charitatiui nomen
 obtinendum non sufficit, congruum est vt,
 visis a grotis ad carceres, captiuos visitaturi
 se conferant. Illorum siquidem meminisse
 nos iubet Apostolus dicēs: *Mementote vin-* Heb. 13.
ctorum, tanquam simul vincti. & alibi bene-
 dicit ob id opus Onesiphoro: *Dee miseri-* 2. Timot. 2.
cordiam (inquiens) Dominus Onesiphori do-
mui, qui saepe me refrigerauit, & cathenam
meam non erubuit.

Quærit aliquis quibus incarceratis suc-
 currere debeat: dico omnib⁹ indifferenter.

Primo. Iis succurrendum, qui consanguini-
 tate vel affinitate cōiuncti sunt, alioquin
 infideli deteriores effemus; sic enim loqui-
 tur Apostolus: *Si quis suorum maxime do-*
mesticorum curam non habet, est infideli dete-
rior, infideles siquidem permultos admo-

*Lib. 5. c. 3. &
5.*

dum pios, & in captiuos parentes munificos fuisse legimus. Valerius Magnus referat Simonem, militiadis Atheniensium ducem filium, cum Patrem perpetuis adiudicatum carceribus percepisset, Iudices rogasse, ut patri honestam largirentur sepulturam, & que obsidem illius loco remansurum.

*In 4. decal:
c. 3. ex Plin.
lib. 6. histor.
natur.*

Matthias felisius narrat mulierem quandam carceri mancipatam, & adiudicatum ut inedia consumeretur, multo tempore filia (quæ pietatis titulo eam frequenter inuisebat) lacte sustentatam fuisse. Meminit alterius eiusmodi in græcia filia valerius, quæ patri captiuo, & fame morienti, su-genda porrexit vbera. Memini quondam legisse me admirabile viduæ cuiusdam exemplum. Quæ cum incarceratum ab inimicis vnicum quem habebat filium percepisset, dolens & gemens quotidianis singultibus à Virgine Beata, ut libertati restitueretur efflagitabat. Cernens autem se vororum suorum non fieri compotem, ad Ecclesiam properat, in qua Imaginem Diuæ Virginis sic affata est: Sæpè te (ò virgo benedicta) precata sum, ut filium vnicum quæ amore summo prosequerbar squalido educeres carcere; at meas semper hucusque respuisti preces: Id denuo precor quod si respicis,

Lib. 5. c. 14.

quis, filium tuum quem vlnis sustines sub-
 traham & pro absente filio, obsidem reti-
 nebo. Sumit ergo puerulum Iesum è ma-
 nibus virginis, & linteis mundis inuolutū
 secum defert. Nocte verò sequenti Virgo
 Maria incarcerato apparens, illum protinus
 soluit & liberum exire iubet, præcipiens vt
 matrem hortaretur ad restitutionem filij,
 quem abstulerat, & obsidem retinebat. Sæ-
 pè numero mentionem fieri audiui Hispan-
 na cuiusdam mulieris, quæ incarceratum
 soluere volens maritum illius barba rafa,
 eum omnibus suis induit vestimentis, se il-
 lius loco substituens, immo & ad mortem
 oppetendam parata, si infligenda foret. His
 exemplis, connectere possum seueritatem
 qua leges puniunt eas proles, quæ paren-
 tibus incarceratis succurrere negligunt,
 nam omni successionis iure eas priuant ob
 ingratitudinis atque illius crudelitatis fa-
 cinus.

Secundo: Compatriotis, & Conciuibus
 qui ijs reclusi sunt in ergastulis pia charita-
 te, necessariarum rerum administratione
 subueniendum est.

Tertio: Eorum compatiendum est qui
 ex infortunio suis bonis spoliati in carceres
 detrusi sunt, quod Cicero rectè docuit, dū

Kk 3 ait

*l. Si captiui
 C. de Epif.
 cler.*

Cicer. Ret.
2.

ait: *Eorum misereri oportet, qui propter fortunam (non propter crimen) in miserijs sunt.*

Genes. 40.

Quarto. Succurrendum est ijs, qui falso acculati, tanquã rei in istis reclusi sunt carceribus; eorum est inquirenda innocentia & iudicibus ostendenda, ut citius à vinculis absoluantur, ne longo temporis intervallo emoriantur, & innocens sanguis in Republicæ periculum effundatur. Caueat igitur Misericors, ne eorum preces rogatus despiciat, sed potiùs vocẽ illam captiui Iosephi Magistrum pincernarum Regis alloquentis perpendat: *Memento mei cum bene tibi fuerit, & facias mecũ misericordiam, ut suggeras Pharaoni, ut educat me de isto carcere, quia furto sublati sum de terra Hebraeorum, & hic innocens in lacum missus sum.* Sic enim clamant incarcerati, quorũ misereri oportet, iuxta doctrinam Sapientis: *Libera eum qui iniuriam patitur de manu superbi.*

Quinto. Eorum miseremini qui propter debita carceribus mancipantur. Diuites autem qui hac in eos crudelitate sæuiunt illud Isaia attendant, qui ideo populum Israel bona opera exercentem à Deo exauditum non fuisse testatur, quia debiores suos repetebant, & ab eis debita exigebant. Num in lege Mosaica, debitores carceribus mul-

Etaban-

Et abantur? Nequaquam. Nunquid seruus ille, qui conseruum torquebat vt exiguum debitum redderet, morti, & carceribus æternis traditus fuit? Scelus sane nefandum est, hominem carceribus destinare, è quib⁹ liberandus erat, spoliare, cum induere oporteret; dedecore afficere, cum honorandus & diligendus esset. Eorum ergo miseremini.

Denique, malefactoribus, & ob scelera incarceratis succurrendum est: Nam licet ob sua sint delicta reclusi, tamen Misericordiæ datur locus, & diuinæ gratiæ capaces adhuc sunt. Innocentis Iosephi exemplum imitami. Hic etsi fratrum vitia cognosceret (ob quæ ignotum se paruo tempore fecit) non tamen eos omnino à se reiecit, sed inclinato animo, eorum subuenit inopiæ, eis frumenti copiam & pecuniam tradens. Sic licet ex iustitiæ ordine mali puniendi sint, tamen moderato illo rigore, eorum subueniendum est indigentia, tunc enim ardentes super capita eorum congerentur carbones, & hac pietate ad penitentiam, & meliorem frugem excitabuntur.

Genes. 42.

Kk 4 QVOD

QVOD MAXIME SVC-
CVRRENDVM SIT IIS, QVI
PRO CATHOLICÆ FIDEI
sustentatione incarcerati
sunt.

CAPVT LIV.

COnuenit omnium quidē illorum su-
pra nominatorum misereri, sed maxi-
mè & præcipuè eorum qui pro fidei Chri-
stianæ tutione carceribus mancipati sunt,
& in vincula coniecti; quales fuere Petrus
& Paulus, de quibus illud dixisse sufficiat,
quod D. Chrysostomus ore planè aureo e-
locutus est. Nam eorum fœlicitatem satis
mirari, satisque prædicare non potest; illius
verba referamus. Si quis mihi vel vniuersi
cœli, vel huius catenæ copiam & optionē
largitus esset, catenam hanc ego planè ele-
gissimè. Si aut mihi cum Angelis standum
fuisset sursum, aut cum Paulo victo, car-
cerem vtique præoptassem. Ad hæc, si quis
me aut in numerum & ordinem collocas-
set cœlestium potentiarum, earum etiam
quæ propè sunt thronum Dei; aut talem li-
gatum

*Hom. 8. in
Epist. ad Ephes.*

gatum fecisset; talis utique ligatus esse voluisssem. Nihil hac catena beatius! vellem nunc etiam esse in ijs locis, in quibus ista dicuntur esse vincula. & Paulo post. ò beata vincula! ò beatas manus quas catena illa exornavit! Non erant ita præclaræ man⁹ Pauli, quando claudum illum in I. ystris erigebat, ac restituebat, atque quando vinculis erant circumligatæ. Quod si mihi temporibus illis esse licuisset, tum potissimum illas circumplexus fuisssem, inque sinus meos collocasssem. Utique non cessassem exoculari illas, quibus pro Domino meo ligari licuit. Catenam nempe Pauli reuerbatur vipera, quando dependens de manu, nihil excussa nocuit. Immo totum quoque mare. Et si mihi optio daretur, non præferrem his catenis facultatem mortuos suscitandi. Quod si per curas Ecclesiasticas licuisset, & corporis valetudinem, nihil causatus fuisssem quominus tanta peregrinatione suscepta, catenas ut minus vidisssem, & carcerem ubi detinebatur. Hæc Chrysostomus.

Tertulianus refert primitiæ Ecclesiæ *Lib. 2. ad exo-*
 Christianos, turres & mœnia conscendere *rem.*
 solitos fuisse, ut martyrum qui pro Christo
 patiebantur vincula exoculari possent.
 Sciebant enim nihil magis adaugere meri-

Kk 5 tum,

tum, quam captiuos pro Dei honore visita-
re & consolari, siquidem honorum culmen
& apex est pati pro Christo: Hinc Paulus
non de visionibus, vel gratijs quas à Domi-
no susceperat, sed de vinculis gloriatur.

Ephes. 4.

Ego inquit vincetus in Domino. nouerat enim
nullo secertiori modo sublimandum in
gloria Dei, quam per carceres, & vincula
quæ pro honore Saluatoris sustinebat. Hu-
ius gloriæ symbolum erat manipulus Io-
seph, qui ligatus, sursum elatus est. Sic sur-
sum feruntur qui tribulationes pro Dei ho-
nore supportant. Ideoque Paulus eas nul-
latenus formidabat: *Scio quod vincula &
tribulationes Hierosolymis me manent, sed
non curo, nec facio animam meam pretiosorem
quam me.* Eiusmodi ergo captiuis præci-
puè succurrite; illis opem ferite, nam di-
uinam pro vobis clementiam precabun-
tur.

Sunt & aliæ, quarum vos conuenit mi-
sereri, nempe Religiosarum, quæ volun-
tariè se claustris tanquam carceribus ab-
diderunt, idque ob amorem Christi, ne
tot, tantisque difficultatibus quibus scaret
mundus subijcerentur. Nam sicuti lux in-
clusa lucernæ, facilius natium seruat ni-
torem, quam illa quæ variè à vento distra-
hitur.

hitur: sic etiam virgo inclusa nullo negotio poterit virtutum assequi fastigia, quæ in mundo quotidie periclitarentur. Cum ergo Civilem illum carcerem, claustrum dixerim elegerint nonne merentur adiutorium? Ita planè. Ijs igitur charitatiui vestris opibus subuenite.

XXXXXXXXXX:XXXXXXXXXX

QVOD CHARITATI-
VI ET MISERICORDES DE-
BENT SOLVERE EOS QVOS
Sathan vinculis peccatorum obstrinxit,
& adiuuare animas in purgatorio
existentium.

CAPVT LV.

AEquum etiam est, vt his qui peccato-
rum implicati sunt reijs sanctis ad-
monitionibus succurratur; hos soluere ex-
pedit qui Diabolicis alligati sunt vinculis.
Neque enim grauior est seruitus, quàm pec-
cati: *Qui facit peccatum seruus est peccati;* in-
quit Euangelista. D. Augustinus non ali-
unde ortam fatetur seruitutē quàm à pec-
cato: Hinc in Sanctis codicibus nomen vel
seruitutis vel serui nusquam reperitur, ante
tem-

Ioan. 8.
serm de S. S.

Lib. 19. de Ci-
uit Dei c. 15.

tempora Patriarchæ Noë, qui filio Chain maledixit, & fratrum subiecit imperio. Deriuat autem nomen hoc seruitutis à verbo *seruare*, quia duces in bello deuictis hostibus fortissimos quosque seruare consueverant; vt eos mechanicis laboribus subdendos venderent. de quâ consuetudine vide Iustinianum. D. Basilius Diuo Augustino consentiens, neminem à natura seruum esse asserit, nisi se sponte peccati subiecerit seruituti. Nam etsi homo infinitis clauderetur numellis, spiritus tamen illis coerceri, nec contineri posset; ita vt is verè liber dici possit, qui etsi corpore captiuus sit, omni tamen in spiritu iniquitate caret. Testes audiamus. Cicero in primis sic scribit: *Liberis estimandus est qui nulli turpitudini seruit.* Seneca verò: *Liber non est quem superbus inflamat animus*, quod Aristoteles edocuisse videtur; dum inquit: *Virtus & malitia, determinant seruos & leberos.* Quid Sancti Patres hac de re eloquantur videamus. Diuus August: Ecclesiæ lumen sic scribit: *Liber est bonus homo, etiamsi seruiat.* & alibi: *Solus Iustus est liber.*

Id ipsum tenet D. Ambrosius sic scribēs: *Ille in quauis conditione seruitij liber est, qui amore non capitur, auaritia vinculis non tenetur.*

*Lib. 1. instit.
Serm. de Spiritu.*

In prouer.

Lib. 1. Politic.

*Lib. 4. de Ciuitate Dei.
Serm. 18. de verb. Apost.*

tur. metu criminis non alligatur, qui securus expectat futura, quem non pauent presentia. *Lib. de Ioseph*
Sola apud Deum (inquit D. Hieronymus) libertas est, non seruire peccato. Hos ergo peccatores. iniquitatum pondere oppressos, & malitiæ irretitos vinculis soluite, continuis exhortationibus, monitionibus, & fraternis correctionibus, vt mereamini recipere præmium sempiternum.

Quoniam hoc opus Misericordiæ partim corporale, partim spirituale est, vos exhortari possem (Misericordes) vt animarū in purgatorio existentiū misereamini, quæ in medijs torquentur ignibus, sulphureum patientes fumum. Ad hæc loca subterranea, ad hos alterius mundi carceres remittere possem, sed ne prolixior sim, omitto.

QUALITER SE HABERE DEBEANT FRATRES CHARITATIVI ERGA REOS qui supplicio sunt affiendi.

CAPVT LVI.

Non minimum est inter hæc Misericordiæ huius opera captiuis etiam re-
 is &

is & malefactoribus exteriorem opem ferre, sed tamen maius est, eosdem salutaribus monitis, exhortationibus, & spiritualibus documentis præcipuè morte plectendos imbuere, ne pariter animæ sicuti corporis iacturam patiantur, sed magis ut pereunte corpore anima salua fiat. Quantam huic rei nauant operam Confratres Charitatis Romani, ut relatu persæpè agnouimus! Methodum huius operis præscribit R. P. Franciscus Isellius, cuius librum non sine emolumento pius consolator legere poterit.

Inter cætera quæ tradit documenta, sedulo monet Charitatiuos confratres, ut prolata à iudice sententia reum statim Sacerdos accedens inducat ad generalem omnium criminum confessionem peragendam, & ad Eucharistiæ Sacramentum vno die ante mortem suscipiendum (nunquam verò ipso die executionis) Monet insuper ut illius se amicitia in sinuent, nec eum deserant vel vnico temporis momèto, ne forte in desperationem collabatur, sed eum hortabuntur ut æquo ferat animo, in suorum satisfactionem delictorum, mortem, cui adiudicatus est, eamque Deo offerat, ut ex merito mortis filij sui, gratam excipiat. Hortatur etiam pios Consolatores ut an-

tequam

tequã hoc opus aggrediantur se confessio-
nis & Eucharistiæ sacramento muniant, vt
eo melius, & cum maiorj salutis emolu-
mento meritum istud acquirant. Quod si
postea velit reus de bonis suis (si ius in illa
habet) ordinare, id fideliter excipiant, &
adhibitis fide dignis testibus exequantur.
Cauendum autem summopere est, ne pati-
ens inebrietur vt mortis, vel infœlicitatis
suæ sorte non terreatur, nam hoc pacto,
plerumque ruunt animæ in æternam dam-
nationem.

Sed eum cum deuotione & precibus ad
supplicij locum comitabuntur, reum sem-
per admonentes, vt suæ salutis recorderetur,
atque vt spem omnem, omnemque sollici-
tudinem in Deum iaciat, Virginis auxilium
precetur, & Sanctorum patrocinium ex-
poscat. Quod si reum publicè mori pude-
at: ei mortem Saluatoris in memoriam re-
ducent, ostendentque quanto pudore in
Caluariæ monte, inter latrones filius Dei,
Rex gloriæ affectus fuerit. Quid? inquit:
Nonne D. Petrus Apostolorum Princeps,
& Ecclesiæ primus Pontifex, Romę in pub-
lico concursu mortem opetijt? Nonne D.
Bartholomæus regio licet sanguine ortus,
vix excoriatus est? Nunquid multi prin-
cipes

cipes his seculis morti adiudicati sunt? Prodeat Thomas mor⁹ Angliæ iubar, qui mortem honoribus prætulit. Prodeat & Maria Scotiæ Regina, quæ inuictò animo ad mortem ab impia & scelerata Sorore damnata, caput tortori amputandum obtulit. Si hoc mori publicè non puduit; ut quid te modo pudeat pro tot, tantisq; peccatis quæ commisisti mortem subire, per quam ijs satisfacies? Si verò patiens appetitu quodam vindictæ agatur, & comminationibus utatur, tum aduersus iudices, tum contra aduersarios: illi pij Confratres D. Stephani patientiam imitandam proponunt, qui cum lapidibus obrueretur, pro persecutoribus exorabat. Obijcient item Phocionis (licet pagani) exemplum, qui iniuste morti adiudicatus, filium sedulo monebat, ne mortis sue pænas sumeret.

His per actis, animam illius diuinę commendabunt bonitati, continuo nomina Iesu & Mariæ acclamantes. Executione verò iam facta corpus mandabunt sepulturę si id expedire à iudicibus, iudicatum sit, ecclesiasticas seruantes ceremonias.

QVOD

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX:XXXX

QVOD CHARITATI-
VI CONFRATRES VLTRA O-
PERA SVpra MEMORATA DE-
bent Captiuis salutaribus succurrere
monitis.

CAPVT LVII.

SI pij cuiusdam viri exempla imitanda,
perquirenda sunt, nonnulla in scriptu-
ris occurrent quæ nos muneris nostri facile
memores efficient. Inter quæ illud in pri-
mis præclarum est Antiqui Tobix in cuius
laudem sic sacra habet pagina: *Pergebat ad* Cap. 1.
*omnes qui erant in captiuitate, & monita sa-
lutis dabat eis.* Isaias vaticinans inquebat:
*Misit me vt mederer contritis corde, & prædi-
carem captiuis indulgentiam, & clausis aper-
tionem.* Nec illud prætereundum est quod
in Alma vrbe Romana præbetur exem-
plum, vbi societas quædam est, cuius pieta-
tem, laudes, & encomia vel prædicando de-
ficerem, vel ad sufficientiam extollere non
valerem. Habent siquidem hij confratres
tantam captiuorum curam, vt eorum solli-
citus omnibus admiranda iure sit. Procuratores

Ll ratores

ratores & caufidicos ſtipendiarios enutri-
unt, qui eorum ius & æquitatem examiné
& tueantur; Chyrurgos item qui eorum in-
firmitatibus ſuccurrere poſſint. Iudices ſin-
gulis menſibus carceres ingrediuntur, atq;
ibi in eminenti loco ſedentes, captiuorum
ius inquirunt, vt ſtatim vel liberentur, vel
ſecundum delicti qualitatem plectantur.
D. Cyprianus hoc charitatis opus Chriſtia-
nis neceſſarium eſſe exiſtimans, illud ſedu-
lo amplexus eſt: Nam captiuos ſalutari-
bus imbuebat monitis, & eos qui pro Chriſto
in exilium relegati, vel carceribus incluſi,
vel ad metalla damnati erant, ad paciẽtiam
hortabatur, futurum indicans, vt hic labor
in inenarrabilem lætitiã & in gaudium
ſempiternum mutaretur. Animofe (in-
quiebat) pergite, nam veſtris laborib⁹ quos
inſatigabiliter ſuſtinetis, Confratres ad
martyrium accenditis. Quantum verò ad
ſuſtigationes quas ſuffertis, & ad vulnera
quæ ſupportatis, mementote capitis veſtri
qui Chriſtus eſt, qui carnificum verbera nõ
metuit, ſed & percutienti præbendam alte-
ram maxillam eſſe docuit omni ſpe in cru-
cis fructu collocata. Inſuper, quid mirum
ſi vos qui aurea vaſa eſtis portantiã theſau-
rum fidei inter metalla conſtituamini; niſi
forte

*Lib 3. epiſt.
ep. 25.*

forte quod mutata sorte fodinæ illæ quæ
aurum quasi euomebant, illud recipiunt?
Pedibus vestris vincula connexerunt, sed
hæc, ijs qui Christi fidem profitentur, non
vincula, sed ornamenta sunt quibus nõ de-
decus ruunt, sed æternam gloriam acqui-
runt. Fœlices itaque pedes qui catenis vin-
cti, viã cœli ad inuenerunt! fœlices qui mo-
do colligati æternam sibi pariunt libertatẽ
Remorentur iter vestrum quantum volue-
rint tyrannj; attamen impedire nequibunt
quo minus ad cœlestem his vinculis abso-
luti pergatis Ciuitatem. His & similibus
modis Captiuos illos solabatur Sanctus il-
le: Sed & ego summe desidero, & omnibus
votis efflagito, vt Captiuos illos qui pro fi-
dei Christianæ tuitione carcerib⁹ inter ho-
stes detinentur, commendatos habeatis.
Horreret enim animus, homines illos, eo-
rum obsequijs mancipatos ad instar bruto-
rum animalium aratra trahentes, & insup-
portabilia onera portantes, intueri. Quam
infœlices sunt, qui amissa libertate, quasi iu-
menta in foro exponuntur, viri vt eorum
obsequijs, mulieres verò eorum voluptati
subijciantur. Eorum miserimini & vestris
opibus succurrite, ab hac infœlici miseria
liberos reddentes.

Nec ij obliuioni tradendi sunt qui pro eiusdem fidei propugnatione in Hereticorum vel schismaticorum coarctantur ergastulis; non enim minor eorum est calamitas. Nam in eos dirè sæuiunt, in subterranea infectis animantibus repleta loca demittentes, vbi eorum vita continua mors potius quam vita appellanda est. Florimundus de Remond loquens de crudelitate impijssimæ Iezabelis Anglicanæ quæ in Christianos sæuebat summum spectantibus incutit horrorem. Locis inquit includebatur subterraneis in quibus cum nil esset luminis, pane corrupto saturabantur, & infecta potabantur aqua, & alibi subdit: Si illius crudelitates enarrare vellem, liber non sufficeret. tam varijs Christiani torquebantur supplicijs, quorum aliqua recenset. Primum supplicij genus, locus quidam erat subterraneus profundus & obscurus. Secundum: camera quædam erat angusta in quâ requiesdari non poterat. Tertium: equuleus. Quartum ferreus circulus qui pedes & manus, totumque corpus patiētis comprimebat. Quintum manicæ ferreæ: Sextum Catastæ, Septimum vincula. Quibus perceptis eorum miseremini eis subuenite, digni enim

*Lib. 6. Orig.
heres.*

enim sunt: Captiuitatis siquidem persecutio imputatur ad martyrium.

QVOD CHARITATIVI, OPIBUS ET ELEEMOSY-
NIS IMMO ETIAM SE IPSIS

Captiuos redimere debent ad Sanctorum quorundam imitationem.

CAPVT LVIII.

Olim summo hominibus cedebat honori si suis opibus captiuos redemissent. Huius testis est Cicero quem prætereo, vt Patriarchæ Tobix exemplum proferam, de quo scriptura loquens sic ait : *ita vt omnia qua habere poterat quotidie captiuis fratribus, qui erant ex genere eius impertiret.* Hos ergo imitamini (Confratres) quorum feriem producere gestio.

Sanctus Eligius nullis parcebat medijs quæ non exponeret pro redemptione captiuorum, Romanorum, Gallorum &c. sed præcipuè Saxonum qui sibi confœderati erant. Quod si quandoque media sufficientia deerant, vsque ad cingulum omnia ven-

Ll 3 deb at

ERE
qui pro
eretico-
atur er-
est cala-
btterra-
oca de-
na mors
lorimū-
tate im-
in Chri-
ibus in-
debatur
er lumi-
infesta
Si illius
non suf-
ebantur
Primū
subter-
undum:
a requi-
quleus.
s & ma-
prime-
um Ca-
perpe-
e, digni
enim

310 [CAPTIVOS REDIMERE

debat indumenta, & suo se victu fraudabat. Sanctus Chrysoſtomus omnia bona ſua vendidit, vt captiuos redimeret. D. Bernardinus accepta pecunia à duce Mediolanenſi, ad carceres ſtatim proceſſit, ex quibus captiuos ſatiſfactione data eduxit. Alphoſus X. proprijs redemit theſauris Cōſtantinopolitanum Imperatorem, ceteroſque Chriſtianos Principes quos Soldanus captiuos duxerat.

*Sur. in vit.
tom. 7.*

Prædo quidam tugurium eremite ingreſſus quæcumq; in illo erant ſuſtulit: quod aduertens vir ſanctus ſe ad vicini contulit ædes in quibus omnia ſublata reperit, verum ne fur pudore ſuffunderetur, contuit nec ablata repetijt. Is cum repetito ſæpius crimine, incarceratus eſſet, pius Pater portionem acceptam illi detulit vt eum ſolaretur. Quid de antiquorum pierate eloquar? non ſolum proprijs ſuccurrendum eſſe medijs cenſebant, ſed etiam ſacris paramentiſ existimabant.

*de Sacroſancta
Eccleſ. l. San-
cimus.*

Theodoſij conſtitutionem quæ ex ſacris codicibus elicitur audiamus. *Si neceſſitas (inquit) fuerit in redemptionem captiuorum, tunc & venditionem ſacratiffimorum, atque arcanorum vaſorum, vel veſtium, cæterorumque denariorum, quæ ad diuinam religionem neceſ-*

necessaria sunt, & hypotecam & pignorationes fieri concedimus. Quoniam non est absurdum animas hominum quibuscumque vasis, vel vestimentis præferri. Nicephorus refert Acatium Episcopum Amindanum, Ecclesiasticis thesauris 7000. Captiuorum redemisse. Conuocato namq; Clero sic eos allocutus fuerat. Fratres dilectissimi Dominus cyphis aureis vel argenteis, sicut nec vasis huiusmodi indiget, nam neque manducat neq; bibit: Quapropter cum Ecclesia ijs abundet, æquū est vt per ea redimantur captiui. Deogratianus Carthaginensis episcopus simile quid operat^o est. Sunt & alij qui charitate feruentiores, non solum sua, sed & se ipsos in redemptionem captiuorum donauerunt. D. Dominicus cum res omnes distribuisset, rogatus à quadam muliere vidua, vt sibi quippiam in filij captiui redemptionem largiretur, nihil habens quod dare posset, se ipsum venalem obtulit vt alteri subueniret. Licet ineffabilis Charitas Sancti Paulini Nolani episcopi omnibus nota sit, eius tamen exempla producam. Hic cum à vidua quadam rogaretur vt media ad redemptionem filij largiretur, negaretque se id præstare posse, dixit: Me sume, & mancipium tuum esse

Lib. 14. c. 22.

Greg. lib. 3.
dialog. c. 33.

Ll 4 finge,

finge, dabisque me obsidem loco filij. Que
 verba, nugatoria prima facie arbitrabatur
 mulier, at ille verissima se fari asserens, vna
 cum illo perrexit in Africam, vbi recepto
 filio, Sanctus Episcop^o captiuitati reman-
 sit mancipatus. O ineffabilem amorem cha-
 ritatis! ò ardorem mirabilem, quò incensus,
 libertate contempta, vt charitatis satisfac-
 at legibus captiuitatē amplexatus est! Quid
 tibi cœterisque præmij conferetur? dicet
 proculdubio Saluator: *percipite regnum:
 captiuus eram & redemistis me.*

QVOD CAPTIVIS ET-
 IAM FREQUENTER PRECI-
 BVS AD DOMINVM FAC-
 tis succurratur.

CAPVT LIX.

Licet in hoc opere nullatenus de oratio-
 nis efficacia agere intendam, tamen,
 quantum profint orationes pro captiuorū
 educatione, atque profuerint prætereundū
 non iudicauī. Quæ igitur causa liberationis
 filiorum Israel à seruitute ægyptiaca exti-
 tit, nisi orationes? *Clamor (inquit Deus) fi-
 liorum Israel, venit ad me, vidiq̃ afflicto-*
nem

Exod. 3.

Quæ nem eorum quâ ab *Egyptijs* opprimuntur;
sed veni & mittam te ad Pharaonem ut edu-
cas populum meum &c. Quis incarceratum
 Hieremiam eduxit? nonne preces Abde-
 melech Eunuchi? Hic siquidem Regem Se-
 dechiam alloquens dicebat: *Domine mi Rex,*
male fecerunt viri isti omnia quæcunque per-
petrarunt cõtra Hieremiam Prophetam mit-
tentes eum in locum ut moriatur ibi fame, non
sunt enim panes ultra in Ciuitate. Illius oran-
 tis preces statim exauditæ sunt, nam, teste
 scriptura: *Præcepit Rex Ethiopi dicens: Tole-*
le tecum hinc triginta viros, & leua Prophe-
tam Hieremiam de lacu antequam moriatur
&c. Daniel, infelicitatem suæ fortis suo-
 rumque concaptiuorum animo reuoluens,
 nec non peccata populi quibus iram Dei
 promeruerant mature considerans, oculis
 in cœlum erectis, manibusque complofis
 dicebat: *Domine Deus magne & terribilis,*
peccauimus, inique egimus, &c. propter pecca-
ta nostra, & iniquitates patrum nostrorum Ie-
rusalem & populus tuus in opprobrium sunt
omnibus per circuitum nostrum: Nunc ergo ex-
audi Deus noster orationem serui tui & preces
eius: Inclina Deus aurem tuam & audi, aperi
oculos tuos & vide desolationem nostram, &c.
 Vix hæc elocutus erat, dum cœleste adest

Hierem. 38.

Dan. 9.

Ll 5 auxi-

auxilium, prout ipse testatur. Cumq; adhuc loquerer & orarem & confiterer peccata mea, & peccata populi mei Israel: ecce vir gabriel quē videram in visione à principio citò volans tetigit me & docuit me &c. Nō non solum liberationem captiuitatis populi intellexit, sed etiam in mysterio hebdomadarum redemptionem totius generis humani.

*Hom: 37.
in Euang.*

Legimus in Actibus Apostolorum Coriphæum Apostolorum, Angeli ministerio fuisse è carcere eductum; sed quare? Ob Orationes quę ad Deum pro eius liberatione fundebantur. textū aduerte: *Oratio autem fiebat sine intermissione ab Ecclesia ad Deum pro eo.* Gregorius Magnus captiui cuiusdam meminit qui in exteris ductus regiones fuit. Hunc cum vxor mortuam arbitraretur, pro illius animæ refrigerio missas hebdomadales dici curauerat. Quę cum offerrentur, toties illius vincula soluebantur quoties pro eo celebrabatur.

S. Albinus & Gaugericus episcopi, cum Captiuorum quorundam liberationem à iudicibus obtinere nō potuissent per Orationem id liberrime effecerunt. Frequentissima sunt. Sanctorum similium exempla, quę imitari poterunt Charitatis studiose
oran-

orantes Dominum pro redemptione captiuorum, præcipuè eorum qui peccatorum nexibus innodati sunt, vt soluti agètes gratias dicere possint: *Dirupisti Domine vincula mea, tibi sacrificabo hostiam laudis.*

QVOD DEVS, NATV-
RA, ET SANCTI NOS AD
CAPTIVORVM MISERATIO-
nem propellant.

CAPVT LX.

PLurima sunt (confratres) quæ vos ad huius operis amplexû mouere possunt.

Primum: Deus qui à Mundi primordio captiuorû semper misertus fuit, vt frequè-
tissimis sacræ scripturæ patet testimonijs, Ioseph venundatus fuit Ismaelitis, & vt mancipium duct⁹ in Ægyptum. Ab hinc in *Genes. 39^a* carcerem proditoriè & instigante vxoris Putipharis malitia detrusus fuit. Quo cum degeret in loco: *fuit* (inquit scriptura) *Domini cum Ioseph, & misertus est illius, & dedit illi gratiam in conspectu principis carceris. Qui tradidit in manu illius vnuerfos vinctos qui in custodia tenebantur, & quic-*

Et quicquid fiebat sub ipso erat: Nec nouerat aliquid cunctis ei creditis; Dominus enim erat cum illo, & omnia opera eius dirigebat.

Dan. 14.

Ast. 12.

4. Reg. 22.

2. Paral. 33.

Babylonij Daniele miferant in lacum Leonum, sed Dominus obstruxit ora Leonum, & misit Angelum qui Habacuc deferret in Babylonem, eripuitque eum de atroci crudelitate eorum. Petrus tenebatur in carcere, custodiebatur à militibus, attamen se à Domino liberatum fuisse fatetur. *Nescio verè quia Dominus misit Angelum suum, & eripuit me de manu Herodis &c.* Verum, obijciēt fortassis aliquis: Ij liberationem merebantur. Ioseph ob prerogatiuam castitatis quā nitebat, Daniel ob Innocentiam: Petrus ob dignitatem: Sed respondēs vobis sceleratissimum & impijssimum virum proponam, Regem nempe Manassē. Hic Prophetas trucidauit, Esaiam licet affinem medium secavit, stellas cœli adorauit, aras Baal construxit, cultum Dei euertit, denique malum egit in conspectu Domini: quid igitur præmij merebatur pro tot nefandis operibus? Dum tamen captiuus in Babylonem duceretur à Deo meruit exaudiri, libertate donatus est, & regno recepto peccatum agnouit, Deum verum confessus est, & eius mandata seruauit. Ex quib⁹ omnibus

nibus claret, quomodo Deus nos ad pietatem suo hortetur exemplo, cum ipse adeò in captiuos misericors & benignus extiterit.

Secundum quod ad huius operis amplexum promouet sunt Sanctorum virorum exempla, qui frequentissime incarceratis & captiuis opem tulerunt. D. Franciscus incarceratum virum iniustè, soluit, & libertati, ab hera rogatus eum restituit. Nemo est qui nesciat quanta D. Nicolaus erga captiuos operetur miracula. Quæ quidem omitto, quoniam experientia nos eorum quotidie certiores facit. Nobilis quidam volens domesticis suis incutere timorem, catenam ponderis immèsi ab altissima turre propendere voluit, cui, qui affixi, erant, calori solis in æstate, inclementiæque aëris in hyeme exponebantur. Die quadam vir D. Leonardo admodum deuotus, illi iniustè appensus fuit, in quâ dum adeò comprimeretur vt nequidem loqui posset, Sancti illius opem obnixè implorauit. Adfuit subito vir Sanctus in vestibus albis illumque alloquens: erige te inquit & hanc catenam in Ecclesiam nomini meo consecratam in vico Nobiliaco, defer, Nullus enim amodo illa torquebitur. Miles quidam in prælio capti-

Bon. in vit.

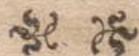
In legenda.

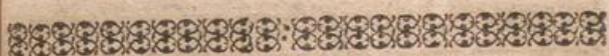
Surius in vit.

Sancti Leonard. 6. Nou.

captiuatus, & carceribus addictus donec
 multam solueret, non habens unde illi sa-
 tisfacere posset Sanctam Magdalenam pie
 inuocauit, rogans, vt quemadmodus Chri-
 stus vincula suorum diruperat peccatoru:
 ita compedes soluere dignaretur. Cum sa-
 pe id exposceret subito vincula collabun-
 tur, & liber inde egreditur.

Tertium: est ipsa natura quæ libertatem
 semper appetit: Videmus siquidem auicu-
 las aureis licet inclusæ sint ædiculis semper
 exitum & libertatem nisibus exposcere.
 Quod considerantes pagani plurimi solo
 naturæ lumine illustrati hostes captiuare
 vel crudeliter seruituti subdere noluerunt.
 Pyrrhus Rex Romanos quos captiuos ex
 prælio reduxerat sinè multa vel pretio li-
 bertati restituit: sicut etiam Alexandrum fe-
 cisse legimus. Dei itaque, Sanctorum, natu-
 ræque exemplis edocti, properate ò fratres
 ad carceres, vt captiuis succurratis, &
 pristinae libertati restituatis.

QUANTAM CAPTIVITAS HOMINI PARIAT INFELICITATEM, QUANTAMQUE LIBERTAS EIDEM DONET FELICITATEM.

CAPVT LXI.

VT ergo huic operi coronidem imponam consideranda est quanta sit captiuitatis miseria, & libertatis iucunditas, quæ ex eo in primis considerari potest, q̄ Deus creato vniuerso orbe & omnibus quæ sunt in eo, hominem illis præfecit dicens: *Dominamini piscibus maris, & volatilibus cæli, & vniuersis animantibus quæ mouentur in terra,* ex quibus non hominẽ certis concludit terminis, sed liberũ secundum voluntatis suæ dispositionem aditum reliquit. Verum hæc libertas ab homine tollitur, dũ intra carceris angustias coarctatur. Quid de hac dicam miseria? *Miserius seruitute quid possumus aut dicere aut excogitare?* inquit Oratorum Princeps. Mors ipsa infelicioꝝ esse nequit, siquidem multi illam oppetierunt, ne diræ seruituti subiacerent. Saulis
 sat

Genes. 1.

l. de Nat Deor.

fat nota est historia. Nonne Carthaginenses in medijs thesauris, in media Ciuitate sese combusserunt, ne Romanorum iugo subderentur? Quod quidem faciebant, grauiorem morte æstimantes seruitutem, quæ eos quos sibi subiecerat propriæ voluntatis spoliabat effectibus, & quasi sibi ipsis mortuos, alijs viuos, reddebat. Hinc Pagani Captiuorum sicut mortuorû celebrabant exequias: quod si forruitò libertati reddebantur, non per ostia domus sed per tectum introibât, ne illis ita foret in faultus introitus sicuti fuerat exitus. Vel vt alijs quibusdam placet; in quadam veste muliebri voluebantur, & inde emittebantur quasi de nouo progeniti, vt hac noua natiuitate mortem & sordes quas in captiuitate contraxerant expiarent. Visi sunt plerique, quibus adeo carceres formidabiles erant, vt vnius noctis tempore, iuuentute quasi euoluta canescerent & decrepitæ ætati similes subita mutatione fierent. Hoc contigit in aula Caroli Quinti imperatoris in qua Nobilis quidam annos 28. natus ob defloratam Virginem carceri mancipatus, tanta fuit & mortis & pœnæ apprehensione circumdatus, vt totus cano subito cerneretur. Quod si incarcerationum vos non mouet miseria,

moue-

moueat saltem libertatis iucunditas, & præstantia. Quid gratius in tota hac vniuersi mole reperiri potest?

Non bene pro toto libertas venditur auro.

Hoc cæleste bonum præterit orbis opes.

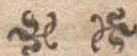
Inquit Poëta, Quod etiam rectè Cassiodorus aduertit, dum refert edictum Theodorici ad Guidmundum de reddendis libertati, aliquod bothiæ urbibus. Bruta eandem cum homine peroptant possidere. Aues, supremas aëris scandunt regiones; pisces, fluctus diuidunt & immensa æquoris peragunt spatia hac fruente libertate: quadrupedia, syluas & campos possident, huc illucque discurrentia & in hac libertate exultantia. Ipsi Pagani, summum penè bonū in eius fruitione constituerunt: *Optimum* (inquit Laert) *inter homines libertas est.* Seneca verò, *Inestimabile bonum est, suum fieri:* sic etiam Lucanus: *Ex populis qui regna ferunt sors vltima nostra est,* Quos seruire pudet &c.

Vt igitur tanta possint scælicitate perfrui, illis redimite. ad id vos per viscera Misericordiæ Dei exhortor, nam id facientes iusticiæ opus non exiguum præstabitis, vt docet Lactantius: *Captiuorum* (inquens) *redemptio magnum ac præclarū Iustitiæ mu-*

M m nus

nus est, quod quidem, mercedē etiam promerebitur non contemnendam. Audituri enim sunt: Venite Benedicti; Captiuus eram & redemistis me. Contra verò, ij quib⁹ media suppetunt, nec illis opitulantur, plutonicos ingrediētur carceres, vbi visione beatifica in æternum priuabuntur, conscientia verme corrodentur, infernali igne torquentur, vbi stridores dentium, gemitus, lamenta, & væ cum execrationibus continuus erunt. In hunc carcerem dum viuitis per meditationem descendite vt ab illo caueatis. Carcerem iure dico, in eo siquidem obscuritas perennis sine luce, & vincula super miseros cadet quasi roris guttulæ: pluet enim (vt canit psaltes Regius) super peccatores laqueos: Ibi continuis eiulatibus clamabunt: funes peccatorum circumplexi sunt me. Hæc perpendite & à tantis malis vestris Eleemosynis caueate.

Psal. 10.

DE